

การซื้อขายหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19

Treasury Stocks of Thai Listed Companies During the COVID-19 Epidemic Situation

สุมินทร เบ้าธรรม¹,

ดวงฤดี อู่²,

จิราภา ชาลาธราวัฒน์³,

นุศรา นาเชียงใต้⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการซื้อขายหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจด้วยตัวเอง จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 787 บริษัท ผลการศึกษาพบว่า มีการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนจำนวน 25 บริษัท มีเพียง 4 บริษัทเท่านั้นที่มีการซื้อหุ้นคืนสำเร็จตามแผน โดยที่มีจำนวน 11 บริษัทที่ซื้อหุ้นคืนไม่สำเร็จตามแผน ส่วนอีก 8 บริษัท ไม่ได้ทำการซื้อหุ้นคืน และจำนวน 2 บริษัท ทำการแจ้งยกเลิกโครงการซื้อหุ้นคืน ข้อเสนอที่ได้จากงานวิจัยนี้ อธิบายการบริหารการเงินของบริษัท ภายใต้สถานการณ์วิกฤตได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : การซื้อหุ้นคืน, สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัส COVID-19, บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The objective of this research is to study the treasury stock plans of Thai listed companies during the COVID-19 epidemic situation. The collected data was a self-checklist from the population of 787 companies. The results of the study showed that there were 25 listed companies' treasury stock, and only four of them had successful treasury stock plans. There were 11 companies that did not repurchase their shares as planned, the other 8 did not repurchase their shares and 2 companies canceled the treasury stock plans. Information obtained from this research explains the financial management of the companies under crisis situations very well.

Keywords: Treasury Stock, COVID-19 Epidemic Situation, Thai Listed Companies

¹⁻²อาจารย์ประจำคณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร

³อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น

⁴นักศึกษาลัทธิสุทรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร

1. บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคปอดอักเสบหรือไวรัส COVID-19 ในเมืองอู่ฮั่นระบาดหนักจนต้องปิดเมือง อีกทั้งเชื่อกันว่าได้ระบาดลุกลามไปทั่วโลกและสร้างความกังวลต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องและตลาดหุ้นทั่วโลก โดยเฉพาะในตลาดหุ้นไทยนักลงทุนเริ่มกังวลการแพร่ระบาดของเชื่อกันว่าชัดเจนตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2563 และได้เทขายหุ้นออกมาอย่างหนักและต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ท่ามกลางสถานการณ์ดังกล่าวที่ยังไม่หยุดนิ่ง และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา ทำให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะตลาดหุ้นที่ค่อนข้างอ่อนไหวตามประเด็นดังกล่าว ส่งผลให้ราคาหุ้นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หลายบริษัทปรับลดลงตามดัชนีหุ้นไทยที่ปรับตัวลงอย่างรุนแรง เนื่องจากความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลง บริษัทจดทะเบียนฯ ต่างพากันออกโครงการซื้อหุ้นคืน เพื่อเรียกความเชื่อมั่นของนักลงทุนกลับมา (ข่าวหุ้นธุรกิจออนไลน์, 2563) ไม่ว่าจะเป็นธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB) บจก. สุภาลัย (SPALI) บจก.ซีพี ออลล์ (CPALL) บจก.เจริญโภคภัณฑ์อาหาร (CPF) บจก.ช.การช่าง (CK) บจก.เซ็นทรัลพัฒนา (CPN) บจก.ไทยยูเนี่ยน กรุ๊ป (TU) เป็นต้น ทั้งนี้ การตัดสินใจซื้อหุ้นของบริษัทมีเหตุผลหลัก 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นการส่งสัญญาณว่าราคาหุ้นต่ำเกินไป กลไกตลาดทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ แต่ผู้บริหารบริษัทมีข้อมูลภายในที่รู้ดีว่ามูลค่าที่แท้จริงของบริษัทคืออะไร ดังนั้น เมื่อพบว่าราคาหุ้นของบริษัทซื้อขายในตลาดต่ำกว่าราคาที่แท้จริง บริษัทก็เข้าซื้อหุ้นคืนเพื่อส่งสัญญาณว่าราคาซื้อขายกันอยู่นั้นต่ำเกินไป นอกจากนี้ หุ้นที่ซื้อกลับคืนมาในราคาประหยัดยังสามารถนำออกขายให้กับสาธารณะใหม่ในภายหลังและประการที่สองเป็นการปรับอัตราส่วนทางการเงินให้สวยงาม โดยที่บริษัทไม่ต้องทำอะไรเพิ่ม ไม่ต้องลดต้นทุนใด ๆ ซึ่งวิธีการดังกล่าวได้รับความนิยมเนื่องจากการซื้อหุ้นคืนส่งผลให้กำไรต่อหุ้น (Earning per Share: EPS) สูงขึ้น นอกจากนี้การซื้อหุ้นคืนยังกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินในลักษณะเดียวกัน เช่นราคาต่อกำไร (Price per Earnings: P/E ratio) และผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) ซึ่งเป็นอัตราส่วนทางการเงินที่มักใช้ในการประเมินมูลค่ากิจการ

การซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ท่ามกลางวิกฤต ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 เป็นการนำเงินสดที่ควรสำรองไว้ในช่วงที่รายได้อาจหดหายหรือเผชิญกับความไม่แน่นอนสูงออกมาใช้ แต่ไม่ใช่เพื่อการดำเนินธุรกิจปกติ อาจเป็นกลวิธีหนึ่งที่บริษัทยักษ์ใหญ่ที่มีเงินสดเหลือเพื่อซื้อหุ้นคืน แต่เมื่อเจอกับวิกฤตเศรษฐกิจที่ไม่คาดฝันเช่นการระบาดของ COVID-19 อาจขอรับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลเพราะ “เงินสดไม่เพียงพอ” ต่อการดำเนินธุรกิจ ก็เป็นไปได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโครงการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 เพื่อชี้ให้เห็นถึงการบริหารการเงินของบริษัทที่มีการซื้อหุ้นคืนในช่วงการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ข้อเสนอที่ได้จากการศึกษานี้ เป็นข้อมูลในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจซื้อหุ้นของบริษัทสำหรับนักลงทุนมือใหม่ และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนก่อนการตัดสินใจลงทุน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2563 ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19

3. การซื้อหุ้นคืน (Treasury stock)

3.1 กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการซื้อหุ้นคืนของบริษัท (กฎกระทรวง, 2544)

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการซื้อหุ้นคืน การจำหน่ายหุ้นที่ซื้อคืน และการตัดหุ้นที่ซื้อคืนมาของบริษัท พ.ศ. 2544 ระบุว่า การซื้อหุ้นคืนตามมาตรา 66/1 (2) เมื่อบริษัทมีกำไรสะสมและสภาพคล่องส่วนเกิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

3.1.1 ให้พิจารณาสภาพคล่องส่วนเกินของบริษัทจากความสามารถของบริษัทในการชำระหนี้ที่จะถึงกำหนดภายใน 6 เดือนข้างหน้านับแต่วันที่เริ่มซื้อหุ้นคืน

3.1.2 ให้บริษัทจัดทำโครงการซื้อหุ้นคืนซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังนี้

1. ข้อมูลแสดงกำไรสะสมของบริษัทและความสามารถของบริษัทในการชำระหนี้ที่จะถึงกำหนดภายใน 6 เดือนข้างหน้า นับแต่วันที่เริ่มซื้อหุ้นคืน
2. เหตุผลในการซื้อหุ้นคืน
3. จำนวนหุ้นที่จะซื้อคืน หลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาหุ้น วิธีการซื้อหุ้นและกำหนดเวลาที่จะซื้อหุ้นคืนในกรณีหุ้นที่จะซื้อคืนเป็นหลักทรัพยจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้นำราคาหุ้นเฉลี่ยย้อนหลัง 30 วันก่อนวันที่บริษัทจะทำการเปิดเผยข้อมูลตามข้อ 2 มาประกอบการพิจารณากำหนดราคาหุ้นด้วย
4. ผลกระทบต่อผู้ถือหุ้นและบริษัทภายหลังการซื้อหุ้นคืน
5. กำหนดเวลาในการจำหน่ายและการตัดหุ้นที่ซื้อคืน

3.2 ประโยชน์ของการทำโครงการซื้อหุ้นคืน (วิริยา อัมพรนภากุล, 2560)

3.2.1 ประโยชน์ต่อบริษัท

1. ช่วยเพิ่มอุปสงค์ของหุ้น และอาจส่งผลให้ราคาหุ้นปรับตัวสูงขึ้น
2. เป็นการลดจำนวนหุ้นที่หมุนเวียนซื้อขายในตลาด ซึ่งส่งผลให้กำไรต่อหุ้นสูงขึ้น
3. ใช้เป็นเครื่องมือทางการเงินในการบริหารสภาพคล่องส่วนเกินของบริษัทให้เกิดประสิทธิผล
4. เป็นโอกาสที่จะสร้างผลตอบแทนจากการลงทุน หากผู้บริหารมั่นใจในผลการดำเนินงาน และเห็นว่าราคาหุ้นต่ำกว่ามูลค่าพื้นฐานของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ การซื้อหุ้นคืนและขายกลับในจังหวะเวลาที่เหมาะสมจะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับส่วนของผู้ถือหุ้น โดยบันทึกผลต่างของราคาเป็นส่วนเกินมูลค่าซื้อหุ้นคืนซึ่งเป็นส่วนของผู้ถือหุ้น

3.2.2 ประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น

1. กำไรต่อหุ้นและอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นสูงขึ้น เนื่องจากหุ้นที่ถูกซื้อคืน จะไม่ถูกนำมาคำนวณกำไรต่อหุ้น
2. มีโอกาสได้รับเงินปันผลต่อหุ้นสูงขึ้น
3. มีโอกาสที่ราคาหุ้นจะปรับตัวสูงขึ้น ในระดับที่ P/E เท่าเดิม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยอดยิ่ง ธนทวี (2554) ได้ทำการศึกษาการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ตั้งแต่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อนุญาตให้บริษัทจดทะเบียนซื้อหุ้นคืนในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2544 มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนเพียง 74 ครั้งเท่านั้น ซึ่งถือว่าน้อยมากแม้ว่าการซื้อหุ้นคืนในตลาดหลักทรัพย์จะมีประโยชน์หลายประการก็ตาม และสุมินทร เบ้าธรรมและคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561 จากจำนวน 25 บริษัทที่มีการซื้อหุ้นคืนย้อนหลัง 3 ปี พบว่าการซื้อหุ้นคืนของบริษัทมีแนวโน้มคงที่ จำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 40 และการซื้อหุ้นคืนของบริษัทมีแนวโน้มลดลง จำนวน 8 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 32 อีกด้านหนึ่ง เมธาวุฒน์ ตุงคโสภาก และกุลบุตร โกเมนกุล (2563) ได้ทำการศึกษาการตอบสนองของราคาหุ้นต่อการประกาศซื้อหุ้นคืนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า บริษัทจดทะเบียนที่มีการประกาศซื้อหุ้นคืนทั้งหมดเป็นจำนวน 117 ครั้ง นับตั้งแต่เริ่มมีการประกาศซื้อหุ้นคืนครั้งแรกในวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนที่ผิดปกติช่วงระยะเวลาก่อนการประกาศซื้อหุ้นคืนและหลังการประกาศซื้อหุ้นคืนในระยะสั้น 1 วัน ก่อนการประกาศซื้อหุ้นคืนจากกลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงอัตราผลตอบแทนที่ผิดปกติที่ร้อยละ 0.41 จนถึง 1 วันหลังการประกาศซื้อหุ้นคืน

ที่มีการเกิดอัตราผลตอบแทนที่ผิดปกติเฉลี่ยร้อยละ 2.80 ในส่วนของอัตราผลตอบแทนที่ผิดปกติสะสมนั้นเป็นบวกถึงร้อยละ 3.61 และร้อยละ 3.63

สำหรับงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2563 เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเมื่อมีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในช่วงของการเกิดสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 สารสนเทศที่ได้จากงานวิจัยนี้ ชี้ให้เห็นถึงการบริหารการเงินภายหลังการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ที่มีความผันผวนและความไม่แน่นอนสูง

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 กลุ่มตัวอย่าง

เป็นข้อมูลรายบริษัทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 25 บริษัท ที่มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในปี 2562 และ ปี 2563 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลบนเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสำรวจรายการด้วยตนเอง (Checklist) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นตารางสรุปการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลรายบริษัทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีการเผยแพร่ หัวข้อ “ข่าว” เกี่ยวกับการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนเพื่อบริหารทางการเงิน ย้อนหลัง 2 ปี ได้แก่ ปี 2562-2563

5.4. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 ศึกษาวิธีการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ

5.4.2 นำข้อมูลการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ ที่ปรากฏอยู่ในประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน มาทำการเปรียบเทียบและจัดทำตารางสรุปโครงการซื้อหุ้นคืน

5.4.3 วิเคราะห์และสรุปผลการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ โดยอธิบายผลลัพธ์ในรูปแบบของร้อยละ และ ความถี่

6. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบโครงการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ ปี 2562 และ ปี 2563

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	จำนวนบริษัทที่ประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน		เพิ่มขึ้น (ลดลง) จาก ปี 2562
			ปี 2562	ปี 2563	
1	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	63	1	5	4
2	สินค้าอุปโภคบริโภค	51	-	-	-
3	ธุรกิจการเงิน	70	2	3	1
4	สินค้าอุตสาหกรรม	129	4	2	(2)
5	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	186	4	8	4
6	ทรัพยากร	69	3	3	-
7	บริการ	163	2	4	2

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	จำนวนบริษัทที่ประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน		เพิ่มขึ้น (ลดลง) จาก ปี 2562
			ปี 2562	ปี 2563	
8	เทคโนโลยี	51	1	-	(1)
9	ไม่ระบุ	5	-	-	-
รวม		787	17 ¹	25 ¹	8 ¹

หมายเหตุ: ¹ บริษัทที่มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในปี 2562 ไม่ได้ มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในปี 2563

จากตารางที่ 1 พบว่า บริษัทจดทะเบียนฯ มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน ในปี 2562 จำนวน 17 บริษัท และ ในปี 2563 มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนจำนวน 25 บริษัท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 จำนวน 8 บริษัท เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนมากที่สุดคือ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และสิ่งก่อสร้าง และกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ส่วนกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มเทคโนโลยี มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนปี 2563 ลดลงเมื่อเทียบกับการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน ปี 2562 ทั้งนี้ เมื่อทำการศึกษาการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนรายบริษัทพบว่า บริษัทที่มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในปี 2562 ไม่มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในปี 2563 ดังนั้น ในตารางที่ 2 เป็นการศึกษาคำขอซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ เฉพาะปี 2563 แยกตามหมวดธุรกิจ และในตารางที่ 3 เป็นการสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19

ตารางที่ 2 โครงการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ ปี 2563 แยกตามหมวดธุรกิจ

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม/ หมวดธุรกิจ	จำนวนบริษัท	ไม่มีประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนปี 2563		มีประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน ปี 2563	
			จำนวนบริษัท	ร้อยละ (%)	จำนวนบริษัท	ร้อยละ (%)
1	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	63				
	1.1 ธุรกิจการเกษตร		12	19.05	-	-
	1.2 อาหารและเครื่องดื่ม		39	61.91	3	4.76
	1.3 ตลาดหลักทรัพย์ mai		7	11.11	2	3.17
2	สินค้าอุปโภคบริโภค	51	51	100	-	-
3	ธุรกิจการเงิน	70				
	3.1 ธนาคาร		8	11.43	3	4.29
	3.2 เงินทุนและหลักทรัพย์		32	45.71	-	-
	3.3 ประกันภัยและประกันชีวิต		17	24.28	-	-
	3.4 ตลาดหลักทรัพย์ mai		10	14.29	-	-
4	สินค้าอุตสาหกรรม	129				
	4.1 ยานยนต์		18	13.95	-	-
	4.2 วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร		12	9.30	-	-
	4.3 บรรจภัณฑ์		19	14.73	-	-

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม/ หมวดธุรกิจ	จำนวน บริษัท	ไม่มีประกาศโครงการ ซื้อหุ้นคืนปี 2563		มีประกาศโครงการ ซื้อหุ้นคืน ปี 2563	
			จำนวน บริษัท	ร้อยละ (%)	จำนวน บริษัท	ร้อยละ (%)
	4.4 กระดาษและวัสดุการพิมพ์		1	0.78	-	-
	4.5 ปีโตรเคมีและเคมีภัณฑ์		19	14.73	1	0.78
	4.6 เหล็ก		23	17.82	-	-
	4.7 ตลาดหลักทรัพย์ mai		35	27.13	1	0.78
5	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	186				
	5.1 วัสดุก่อสร้าง		19	10.22	3	1.61
	5.2 บริการรับเหมาก่อสร้าง		21	11.29	2	1.08
	5.3 พัฒนาอสังหาริมทรัพย์		51	27.42	3	1.61
	5.4 กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และกองทุน ทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์		59	31.72	-	-
	5.5 ตลาดหลักทรัพย์ mai		28	15.05	-	-
6	ทรัพยากร	69				
	6.1 พลังงานและสาธารณูปโภค		52	75.36	3	4.35
	6.2 เหมืองแร่		1	1.45	-	-
	6.3 ตลาดหลักทรัพย์ mai		13	18.84	-	-
7	บริการ	163				
	7.1 พาณิชยกรรม		27	16.56	1	0.62
	7.2 การแพทย์		21	12.88	2	1.23
	7.3 สื่อและสิ่งพิมพ์		24	14.72	-	-
	7.4 บริการเฉพาะกิจ		3	1.84	-	-
	7.5 การท่องเที่ยวและสันทนาการ		14	8.59	-	-
	7.6 ขนส่งและโลจิสติกส์		23	14.11	1	0.62
	7.7 ตลาดหลักทรัพย์ mai		47	28.83	-	-
8	เทคโนโลยี	51	51	100	-	-
9	ไม่ระบุ	5	5	100	-	-
	รวม	787	762	96.82	25	3.18

จากตารางที่ 2 พบว่าบริษัทจดทะเบียนฯ ไม่มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในปี 2563 จำนวน 746 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 96.82 และมีเพียง 25 บริษัทเท่านั้น ที่มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 คิดเป็นร้อยละ 3.18 โดยกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในหมวดวัสดุก่อสร้าง และหมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มธุรกิจการเงินในหมวดธนาคาร และกลุ่มทรัพยากรในหมวดพลังงานและสาธารณูปโภค มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในปี 2563 มากที่สุดในจำนวน 3 บริษัทที่เท่ากัน

ตารางที่ 3 สรุปผลการซื้อหุ้นคืนตามประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19

บริษัท	วงเงิน (ล้านบาท)	จำนวน (ล้านบาท)	ช่วงระยะเวลา ในปี พ.ศ. 2563		จำนวนหุ้นและร้อยละ ของการซื้อหุ้นคืน		หมายเหตุ
			ระหว่างวันที่	จำนวน เดือน/วัน	จำนวน (ล้านบาท)	ร้อยละ (%)	
1. TCAP	6,000.00	97.04	11 ก.พ.-10 ส.ค.	6 เดือน	97.04	100.00	
2. SPALI	3,000.00	200.00	12 ก.พ.-11ส.ค.	6 เดือน	194.93	97.47	
3. KBANK	4,600.00	23.93	14-17 ก.พ.	4 วัน	23.93	100.00	
4. TPIPL	800.00	383.61	14 ก.พ.-13 ส.ค.	6 เดือน	383.61	100.00	
5. CK	3,000.00	169.39	2 มี.ค.-1 ก.ย.	6 เดือน	36.00	21.25	
6. CPN	5,000.00	77.00	5 มี.ค.-5 ก.ย.	6 เดือน	17.15	22.28	
7. BPP	2,500.00	122.00	11 มี.ค.-4 ก.ย.	6 เดือน	3.29	2.70	
8. BLAND	2,085.00	1,737.44	19 มี.ค.-18 ก.ย.	6 เดือน	21.75	1.25	
9. SGP	1,000.00	91.00	27 มี.ค.-26 ก.ย.	6 เดือน	-	-	*
10. TFG	45.00	11.00	30 มี.ค.-29 ก.ย.	6 เดือน	-	-	**
11. SCP	98.55	15.00	31 มี.ค.-29 ก.ย.	6 เดือน	9.00	60.00	
12. CPALL	13,000.00	180.00	1 เม.ย.-30 ก.ย.	6 เดือน	-	-	*
13. GUNKUL	1,100.00	440.00	1 เม.ย.-30 ก.ย.	6 เดือน	-	-	*
14. CPF	10,000.00	400.00	1 เม.ย.-30 ก.ย.	6 เดือน	197.67	49.42	
15. BA	90.00	24.00	1 เม.ย.-30 ก.ย.	6 เดือน	-	-	***
16. TU	3,000.00	200.00	1 เม.ย.-30 ก.ย.	6 เดือน	116.68	58.34	
17. XO	135.00	38.25	2 เม.ย.-1 ต.ค.	6 เดือน	-	-	*
18. STPI	1,000.00	162.48	3 เม.ย.-2 ต.ค.	6 เดือน	26.18	16.11	
19. EKH	30.00	60.00	3 เม.ย.-2 ต.ค.	6 เดือน	6.00	10.00	
20. PJW	23.00	30.00	7 เม.ย.-30 ก.ย.	6 เดือน	-	-	*
21. TACC	50.00	18.00	8 เม.ย.-7 ต.ค.	6 เดือน	-	-	***
22. GIFT	210.00	70.00	20-29 เม.ย.	10 วัน	70.00	100.00	
23. DRT	517.00	94.00	20 เม.ย.-8 พ.ค.	18 วัน	92.92	98.86	
24. SKR	330.00	75.00	20 เม.ย.-19 ต.ค.	6 เดือน	-	-	*
25. SCB	16,000.00	135.96	20 เม.ย.-19 ต.ค.	6 เดือน	-	-	**

หมายเหตุ: * บริษัทแจ้งว่าไม่ได้มีการซื้อหุ้นคืน

** บริษัทแจ้งยกเลิกโครงการซื้อหุ้นคืน

*** บริษัทไม่ได้แจ้งว่าไม่ได้มีการซื้อหุ้นคืน และไม่ได้แจ้งยกเลิกโครงการซื้อหุ้นคืน

จากตารางที่ 3 พบว่า บริษัทจดทะเบียนฯ มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนในปี 2563 จำนวนทั้งสิ้น 25 บริษัท วงเงินที่จะซื้อหุ้นอยู่ระหว่าง 23-13,000 ล้านบาท จำนวนหุ้นที่จะซื้อหุ้นคืนอยู่ระหว่าง 18-1,737.44 ล้านหุ้น โดยมีกำหนดระยะเวลาการซื้อหุ้นคืนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนตุลาคม 2563 เวลาในการซื้อหุ้นคืน 4 วันถึง 6 เดือน ทั้งนี้ มีเพียง 4 บริษัทเท่านั้นที่มีการซื้อหุ้นคืนครบตามประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน มีจำนวน 11 บริษัทที่มีการซื้อหุ้นคืนไม่สำเร็จตามประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน นอกจากนี้ ยังพบว่ามีจำนวน 8 บริษัท ที่ไม่ได้มีการซื้อหุ้นคืนตามประกาศโครงการซื้อหุ้นคืน และจำนวน 2 บริษัท ที่แจ้งยกเลิกโครงการซื้อหุ้นคืน

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าบริษัทจดทะเบียนฯ มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนปี 2563 จำนวน 25 บริษัท โดยมีจำนวน 4 บริษัท ที่มีการซื้อหุ้นคืนสำเร็จตามแผน ส่วนจำนวน 11 บริษัท มีการซื้อหุ้นคืนไม่สำเร็จตามแผน นอกจากนี้ ยังพบว่ามีจำนวน 8 บริษัท ที่ไม่ได้มีการซื้อหุ้นคืนตามแผน และจำนวน 2 บริษัทที่แจ้งยกเลิกโครงการซื้อหุ้นคืน จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า หุ้นที่ซื้อคืนสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 16 ส่วนใหญ่เกิดในช่วงระยะเวลาสั้น เช่น KBANK ใช้เวลาในการซื้อหุ้นคืนเพียง 4 วัน และ GIFT ใช้เวลาในการซื้อหุ้นคืนเพียง 10 วัน หรือ TCAP แม้จะประกาศระยะเวลาในการซื้อหุ้นคืน 6 เดือน แต่ TCAP สามารถซื้อหุ้นคืนครบตามแผนในเดือนเมษายน เป็นต้น ส่วนบริษัทที่ได้มีการแจ้งยกเลิกโครงการซื้อหุ้นคืนคิดเป็นร้อยละ 8 ได้ให้เหตุผลว่าสถานการณ์เศรษฐกิจเป็นช่วงวิกฤต ที่มีความผันผวนและความไม่แน่นอนสูง และยังไม่สามารถประเมินได้ว่าจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติได้เมื่อใด จึงจำเป็นต้องเตรียมกระแสเงินสดไว้สำหรับรองรับความผันผวนของเศรษฐกิจโดยรวมจึงพบว่า การซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ ไม่สำเร็จตามแผน คิดเป็นร้อยละ 76 สาเหตุเพราะแผนการซื้อหุ้นคืนในช่วงการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อการบริหารสภาพคล่องโดยตรง ถ้าดำเนินการตามแผนการซื้อหุ้นคืนอาจกระทบต่อกระแสเงินสดของกิจการ ดังนั้น บริษัทจึงเก็บเงินสดไว้เพื่อสำรองในการดำเนินธุรกิจในอนาคต เพราะยังมีความไม่แน่นอนสูงว่าสถานการณ์จะดีขึ้นเมื่อไร เศรษฐกิจจะฟื้นตัวได้จริงตามที่คาดไว้หรือไม่ และเมื่อซื้อหุ้นคืนแล้วจะต้องถือไว้อย่างน้อย 6 เดือนแต่ไม่เกิน 3 ปี ซึ่งเมื่อบริษัทยังไม่ขายหุ้นที่ซื้อคืนออกไปหรือลดทุนจดทะเบียน บริษัทจะไม่สามารถเพิ่มทุนได้ ทำให้บางบริษัทที่จำเป็นต้องระดมทุนด้วยการเพิ่มทุนเพราะมีโครงการใหม่หรือมีความจำเป็นต้องใช้เงินอาจตัดสินใจไม่ซื้อหุ้นคืนเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอดยิ่ง ธนทวี (2554) ที่ได้ทำการศึกษาคำซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ตั้งแต่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อนุญาตให้บริษัทจดทะเบียนซื้อหุ้นคืนในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2544 มีการประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนเพียง 74 ครั้งเท่านั้น ซึ่งถือว่าน้อยมากแม้ว่าการซื้อหุ้นคืนในตลาดหลักทรัพย์จะมีประโยชน์หลายประการก็ตาม และสุมินทร เป้าธรรมและคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561 จำนวน 25 บริษัทที่มีการซื้อหุ้นคืนย้อนหลัง 3 ปี พบว่าการซื้อหุ้นคืนมีแนวโน้มที่ลดลงเช่นกัน จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนปี 2563 เป็นช่วงที่เกิดความรุนแรงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ยิ่งส่งผลทำให้บริษัทที่มีการซื้อหุ้นคืนลดลง เพราะบริษัทจำเป็นต้องเตรียมกระแสเงินสดไว้รองรับความผันผวนทางเศรษฐกิจและเก็บเงินสดไว้สำรองในการดำเนินธุรกิจในอนาคต

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 แม้ว่าการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ มีประโยชน์ทั้งต่อบริษัทและต่อผู้ถือหุ้น แต่ภายใต้สถานการณ์ในช่วงวิกฤต บริษัทส่วนใหญ่จึงเลือกเก็บเงินสดไว้สำหรับรองรับความผันผวนของเศรษฐกิจมากกว่าการซื้อหุ้นคืนให้ครบตามจำนวนที่ประกาศไว้ในโครงการซื้อหุ้นคืน

8.2 คว้าศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการซื้อหุ้นคืนสำเร็จตามประกาศโครงการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนฯ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นหลังจากการซื้อหุ้นคืน

9. เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวง. (2544). กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการซื้อหุ้นคืนการจำหน่ายหุ้นที่ซื้อคืน และการตัดหุ้นที่ซื้อคืนของบริษัท. ฉบับที่ 1, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 110 ตอนที่ 100 (ก), (วันที่ 11 มิถุนายน 2529).
- ข่าวหุ้นธุรกิจออนไลน์. (2563, 16 พฤษภาคม). **ข่าวการซื้อหุ้นคืน**. สืบค้นจาก <https://www.kaohoon.com/content/348026>.
- เมธาวัดน์ ตุงคโสภณ และกุลบุตร โกเมนกุล. (2563). การพิจารณาผลกระทบของการประกาศซื้อหุ้นคืนต่ออัตราผลตอบแทนที่ผิดปกติ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 12(2), 194-212.
- ยอดยิ่ง ธนทวี. (2554). การซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **วารสารวิทยาลัยพาณิชศาสตร์บูรพาปริทัศน์**, 6(2), 1-11.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563). **ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.set.or.th/set/companyprofile.do?symbol=A&soPageId=4&language=th&country=TH>.
- วิริยา อัมพรนภกุล. (2560). **ซื้อหุ้นคืน**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2563, จาก https://www2.set.or.th/th/products/financial/files/TreasuryStock_2560.pdf
- สุมินทร เบ้าธรรม วิไลพร หงษ์ขุนทด พยอม กบิลพัฒน์ วรัญญา คำสะอาด ปันฑารีย์ รินโพธิ์ศาล และศุภาธินี เกิดเพิ่ม. (2563). แนวโน้มการซื้อหุ้นคืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**, 2(2), 45-52.